

VI Конгрес Наукового товариства патофізіологів України з міжнародною участю «Від експериментальних досліджень до клінічної патофізіології»

(Крим, Сімферополь – Місхор, 3–5 жовтня 2012 року)

VI Конгрес Наукового товариства патофізіологів України з міжнародною участю «Від експериментальних досліджень до клінічної патофізіології» відбувся 3–5 жовтня 2012 р. в АР Крим на базі санаторію «Місхор». Ініціаторами та організаторами конгресу виступили Національна академія наук України, Національна академія медичних наук України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство охорони здоров'я АР Крим, Наукове товариство патофізіологів України, Інститут фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України, Кримський державний медичний університет імені С.І. Георгієвського.

Урочисто відкрив Конгрес президент Наукового товариства патофізіологів України, академік Національної академії наук України, професор О.О. Мойбенко. З вітаннями до учасників звернулися голова локального оргкомітету Конгресу, проректор з наукової роботи, завідувач кафедри патофізіології ДУ «Кримський державний медичний університет ім. С.І. Георгієвського» професор А.В. Кубишкін, а також член ради міжнародного товариства патофізіологів професор Осаму Матсуо (Японія).

У роботі Конгресу взяли участь 178 делегатів від 15 областей України, в тому числі ректори медичних ВНЗ, директори НДІ, зав. кафедрами, голови обласних патофізіологічних товариств, провідні спеціалісти кафедр медичних ВНЗ, науково-дослідних інститутів та установ, а також 13 учених Росії з Москви, Санкт-Петербурга, Томська, Казані, Єкатеринбурга, Курська (в тому числі академік РАН і РАМН Черешнев Валерій Олексан-

дрович – директор Інституту імунології і фізіології УрО РАН, голова комітету з науки та наукоємних технологій Держдуми РФ), представники Білорусії, Вірменії, Казахстану, Латвії, Молдови. З дальнього зарубіжжя прибули патофізіологи Польщі (Курпіш Мацей), Хорватії (Зденко Ковач), Японії (Осаму Матсуо). Серед присутніх були 3 члена Ради міжнародного товариства патофізіологів (Осаму Матсуо, Зденко Ковач, Гризельда Навасардян), 4 академіка НАНУ, НАМНУ, РАМН, 5 членів-кореспондентів НАН України, НАМН України, 37 докторів наук, 61 кандидат наук, 68 делегатів без ученого ступеня.

На трьох пленарних та 12 секційних засіданнях було заслухано та обговорено 118 наукових доповідей, а також представлено 96 стендових та Е-постерних доповідей, з яких 25 зробили молоді вчені-патофізіологи.

Центральними доповідями пленарних засідань стали виступи академіка НАН України О.О. Мойбенка «Молекулярно-генетичні аспекти ішемічної патології серця і нові шляхи кардіопротекції (від гена до інфаркту міокарда)»; академіка РАН і РАМН В.О. Черешнева «Системный подход в иммунопатофизиологии»; академіка НАМН України, члена-кореспондента НАН України О.Г. Резнікова «Сигнальні детермінанти імпринтингової патології нейроендокринних функцій і поведінки»; професора Осаму Матсуо (Японія) «Фибринолитические факторы играют ключевую роль при репарации печени»; член-кореспондента НАН України В.Ф. Сагача «Газові трансмітери, мітохондрії і функціональні порушення серцево-судинної

системи»; професора Курпіша Мацея (Польща) «Доклинические и клинические испытания метода регенерации постинфарктного сердца с помощью аппликации миобластов человека»; професора В.Є. Досенка «Нові механізми регуляції системи мікроРНК: роль протеасомного протеолізу, теломери та ліпоксигенази»; професора Зденко Ковач (Хорватія) «Проблемы преподавания клинической патофизиологии»; професора С.П. Осинського «Патофізіологічні основи формування мікрооточення пухлинних клітин і його роль в пухлинній прогресії»; професора Ю.М. Колесника «Патогенетичні механізми пошкоджень бета-клітин панкреатичних островців і вплив переривистої гіпоксії»; професора В.В. Чоп'як «Автоімунні хвороби та первинні імунodefіцити»; професора Г.Г. Скибо «Патофізіологічні аспекти нейродегенеративних захворювань»; академіка НАМН України В.К. Гриня «Патофізіологічні аспекти клітинної кардіоміопластики при експериментальному інфаркті міокарда»; професора А.В. Кубишкіна «Асоційоване запалення як чинник промодії і прогресії патології».

На секційних засіданнях розглядали такі актуальні питання, як: патофізіологія дихання, нирок, видільної та репродуктивної системи, серцево-судинної системи, атеросклерозу та інфаркту міокарда, нервової, травної системи і стоматологічних захворювань, ендокринної системи і вікова патофізіологія; патофізіологія екстремальних станів і стрес, запалення і імунопатологія, патофізіологічні основи розробки нових лікарських препаратів, методів діагностики та експериментальна терапія.

З доповідями і повідомленнями, які привернули найбільшу увагу присутніх, виступили: професори Шуба Я.М. (Київ), Янчій Р.І. (Київ), Книшов Г.В. (Київ), Єльський В.М., Зябліцев С.В., Гоженко А.І. (Одеса), Заморський І.І. (Чернівці), Євстаф'єва О.В. (Сімферополь), Непорада К.С. (Полтава), Левицький А.П. (Одеса), Казімірко Н.К. (Луганськ), Полоников А.В. (Курськ, Росія), Саві-

лов П.М. (Тамбов, Росія), доценти Михайличенко В.Ю. (Донецьк), Стрось Ю.І., Чурілов Л.П. (Санкт-Петербург, Росія), Григорян А.С. (Єреван, Вірменія), Жексенова А.Н. (Актобе, Казахстан), Анда Кауліна, Дайна Войта (Рига, Латвія).

В рамках Конгресу було проведено нараду завідувачів кафедр, на якій обговорювались питання викладання патофізіології та проблеми її подальшого розвитку як науки.

За змістовні та прекрасно ілюстровані доповіді були премійовані молоді вчені: I премія – О.В. Носаль (Київ), II премія – І.І. Фомочкіна (Сімферополь), Ю.І. Стрельченко (Донецьк), III премія – А.О. Тюпка (Харків), М.Р. Герасимчук (Івано-Франківськ), І.І. Ченцова (Київ), О.В. Ткачук (Чернівці), Н.Д. Рикало (Вінниця). Винесено подяку та нагороджено цінними подарунками Г.В. Портніченка (Київ), С.В. Гончарова (Київ), А.В. Капустіну (Москва).

З великим успіхом пройшла виставка монографій, опублікованих патофізіологами України за період (2008–2012 рр.).

На заключному пленарному засіданні заслухано звіт про діяльність Наукового товариства патофізіологів України (доповідач – академік О.О. Мойбенко) та звіт Ревізійної комісії (доповідач – М.О. Клименко). Наголошено на необхідність більш ьильно розглядати питання кадрової політики на кафедрах патологічної фізіології медичних університетів. Проведено вибори правління Наукового товариства патофізіологів України та Ревізійної комісії. Президентом обраний академік НАН України О.О. Мойбенко, віце-президентами: академік НАМН України, член-кореспондент НАН України О.Г. Резніков, член-кореспондент НАМН України В.М. Єльський, професори Ю.М. Колесник, А.В. Кубишкін, вченим секретарем – ст.н.с. С.І. Павлович, головою Ревізійної комісії – професор С.Б. Французова.

Матеріали конгресу опубліковано в двох частинах журналу «Таврійський медико-біологічний вісник» (2012. – Том 15, №3.

– ч.1 та 2). Усього в матеріалах конгресу опубліковано 173 статті, 12 із яких вченими Росії та Білорусії, а також 246 тез доповідей, представлених як ученими України, так і закордонними учасниками.

Роботу конгресу супроводжували стендові експозиції компаній, які підтримували його організацію та проведення: ТОВ «МСД Україна», представництво «Ріхтер Гедеон Нрт.», ТОВ «Клініка сучасних медичних тех-

нологій «Гемокод», ТОВ «БіоЛабТех Лтд», Компанія «АЛТ Україна Лтд».

Оргкомітет висловлює щирі подяку організаторам конгресу, особливо ректору Кримського державного медичного університету ім. С.І. Георгієвського члену-кореспонденту НАМН України А.А. Бабаніну, проректору з наукової роботи КДМУ професору А.В. Кубишкіну, які доклали великих зусиль для проведення VI Конгресу Наукового товариства патофізіологів України.

Президент Наукового товариства
патофізіологів України
академік НАН України
О.О. Мойбенко

Вчений секретар
Наукового товариства
патофізіологів України
ст. н. с.
С.І. Павлович

VII Міжнародний симпозіум «Актуальні проблеми біофізичної медицини»

Відповідно до плану науково-організаційних заходів, затверджених Президією НАН України, в Інституті фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України у період з 17.05 по 20.05.2012 р. проведено VII Міжнародний симпозіум «Актуальні проблеми біофізичної медицини». Співорганізаторами симпозіуму були Державне Національне космічне агентство України, Міжнародна академія проблем гіпоксії, Національна академія медичних наук та МОЗ України. Необхідність проведення цього заходу вимагає сучасний стан теоретичної та практичної медицини.

У багатьох країнах світу, особливо в Україні, значно поширилися серцево-судинні, онкологічні, бронхо-легеневі та алергічні захворювання часто серед жінок фертильного віку та дітей. На думку медиків та екологів, це пов'язано з погіршенням умов повсякденного життя населення, негативним впливом екологічних, економічних, соціальних та інших факторів. У зв'язку з цим перед фізіологами і лікарями виникає нагальне завдання – пошук більш ефективних засобів збереження здоров'я та працездатності населення, подовження тривалості його активного життя. Одним із можливих шляхів досягнення цієї мети є розвиток нового лікувально-профілактичного напрямку – біофізичної (немедикаментозної) медицини. Особливість її полягає у активації адаптивних можливостей організму, відновленні його функціональних резервів, здатності компенсувати екологічні та біосоціальні негаразди більш широким застосуванням натуральних, фізичних чинників. Сучасна медицина орієнтована на розробку та застосування переважно фармакологічних засобів, кожний з яких викликає побічні ефекти. У багатьох препаратів перелік протипоказань довший, ніж показань до його застосування. Альтернативним

напрямком підвищення рівня здоров'я населення може бути використання саногенних природних та інструментальних біофізичних методів ранньої корекції донозологічних і патологічних станів організму. Саме цій меті присвячені основні пошуки дослідників у галузі медичної біофізики та біоінженерії.

Роботу з підготовки симпозіуму здійснював оргкомітет під головуванням академіка Європейської академії наук, академіка НАН України, члена-кореспондента РАН О.О. Криштала. До складу оргкомітету також увійшли академіки: Російської АМН М.О. Агаджанян (Москва), В.М. Баранов (Москва), НАН Киргизської Республіки А.А. Айдаралієв, НАН України М.С. Веселовський, О.О. Мойбенко, І.С. Магура, НАН та АМН України Ю.І. Кундієв, чл.-кор. НАН України В.Ф. Сагач, д.м.н., проф. Г.В. Белов (Бішкек, Киргизія), д.м.н., проф. В.Я. Березовський, д.м.н., проф. В. Валензи (Лугано, Швейцарія), проф. Е.А. Доценко (Мінськ), проф. М. Покорський (Варшава), д.ф.-т.н. О.П. Федоров (НКАУ). Відповідальний секретар оргкомітету д.б.н. І.Г. Літовка.

В оргкомітет надійшло більше 180 заявок і тез доповідей від науковців ближнього та дальнього зарубіжжя. Після їх рецензування було надруковано збірку, до якої увійшло 103 роботи. Відповідно до зазначеної тематики, програма симпозіуму складалася з 6 тематичних секцій, на засіданнях яких заслухано і обговорено 47 усних доповідей. На стендах було представлено матеріали 34 досліджень учасників симпозіуму.

У роботі симпозіуму взяли активну участь 112 осіб, у тому числі з України – 97, Росії – 8, Киргизії – 2, Іспанії – 1, Польщі – 1, Словачкиї – 1, США – 1, Швейцарії – 1. У дискусіях брали участь не тільки дипломовані вчені, а і наукова молодь. Наприкінці засідання кожної

секції головуючий підсумовував матеріали доповідей і представлених на стендах повідомлень.

Присутність серед учасників симпозіуму фізиків-теоретиків, хіміків, біохіміків і біофізиків, спеціалістів із розробки та створення сучасної електронної апаратури, біологів, фізіологів, патофізіологів, спеціалістів клінічної медицини, а також представників нового напрямку в науці – синергетики, дало змогу всебічно розглянути як теоретичні, так і практичні аспекти проблеми біофізичної медицини. В її завдання входить детальне обстеження здорової людини, оцінка його здоров'я, розробка заходів збереження природної резистентності організму до несприятливого впливу навколишнього середовища, профілактика та виявлення ранніх форм патології, створення новітніх методів та інструментів фізичної діагностики біологічних систем, розробка напрямків і способів корекції здоров'я людини.

У доповідях учасників симпозіуму розглянуто загальні підходи до оцінки здоров'я людини, новітні принципи та технології діагностики початкових форм патології. Особливу увагу приділено проблемам захисту біологічних систем від оксидативного стресу за допомогою природних саногенних чинників гірського клімату, бальнеологічних і кліматичних курортів, інструментальних методів відтворення здорового навколишнього середовища.

Детально розглянута нова парадигма медицини, в основі якої лежить недостатньо вивчена проблема дуалістичної природи води, структурна основа якої входить як до первинних форм життя, так і до сучасних видів рослин, тварин і людини. Обговорено фізико-хімічні основи використання структурно-упорядкованих станів води та інструментальні можливості управління її окисно-відновлювальними властивостями. Низку доповідей було присвячено проблемам фізіологічних механізмів природного антиоксидантного захисту, створенню препаратів,

здатних посилювати її потужність та біологічні ефекти.

Загальну увагу привернули матеріали спільних досліджень Вазіної А.А. (Москва) і Б.С. Патона (Київ), присвячені принципам наноструктурної організації біологічних тканин. Проф. Кольтовер В.К. (Черноголовка, Росія) зробив фундаментальний огляд вільнорадикальної теорії старіння. Узагальнюючу доповідь щодо принципу «доза–ефект» у біофізичній медицині зробив д.м.н., проф. В.Я. Березовський (Київ). Позитивний резонанс присутніх викликала доповідь д.б.н., проф. Т.Г.Щербатюк (Нижній Новгород, Росія) про особливості розвитку оксидативного стресу при пухлинних новоутвореннях. Змістовний огляд з аналізом матеріалів власного відкриття під назвою «Вода – фізико-хімічна основа нової парадигми медицини» зробив д.х.н., проф. В.І.Слесарев (Санкт-Петербург). Позапрограмна доповідь В.П. Гришука «Вода: екологія, економіка, здоров'я» була присвячена розробці технічних засобів, що дають можливість відновлювати та регулювати природну структуру води, змінювати її окисно-відновний потенціал. З увагою була сприйнята доповідь колективу дослідників Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна і «Радмир» ДППАО «АОНИИ-РИ» під керівництвом д.ф.-мат.н., проф. Є.О. Баранника, яка була присвячена принципово новим засадам ультразвукової еластографії м'яких тканин, що уможливорює раннє виявлення патології сполучної тканини. Спеціальне засідання було присвячено проблемі мікроелементології в реконструктивній медицині. Від колективу дослідників її детально висвітлив чл.-кор.НАНУ, д.т.н., проф. С.П. Ошкадеров (Київ).

У рамках роботи симпозіуму проведено виставку новітніх досягнень медичного приладобудування. Серед них – апаратура для діагностики стану кровопостачання міокарда (Медичний центр «Doctor Vera», Київ), ультразвукової еластографії м'яких тканин для виявлення первинних ознак їх ущільнення

(«Радмир» ДППАО «АОНИИРИ», Харків), для оцінки порогу сенсорної чутливості («НОРТ» ДП НАН України). Продемонстровано обладнання для лікування хвороб цивілізації, у тому числі системи керованого пневмопресингу (Інженерно-технічне товариство «Новое в медицине», Київ), та обладнання для здійснення інструментальної оротерапії (ДП "Науково-дослідний медико-інженерний центр «НОРТ» НАН України (Київ), що базується на мембранній технології «молекулярного сита». Більшість учасників симпозіуму та співробітників Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця пройшли тестування на діючих діагностичних приладах та відчули цілющу дію «гірського» повітря.

На останньому засіданні заслухано, обговорено та одностайно прийнято резолюцію VII Міжнародного симпозіуму, яка наводиться нижче.

“Ми, представники медичних, фізико-хімічних і біофізичних дисциплін восьми країн Європи з великим задоволенням констатуємо, що проведення чергового VII Міжнародного симпозіуму Інститутом фізіології ім. О.О. Богомольця у м. Києві стало визначною подією для біофізичної медицини. Антропогенне забруднення довкілля, надмірне або неправильне вживання фармацевтичних препаратів істотно збільшили алергізацію населення континенту та кількість пацієнтів, які за реальним станом своїх детоксуючих систем не витримують перевантаження організму ксенобіотиками. Біофізичні методи профілактики, лікування та реабілітації для таких осіб – альтернативний шлях до поліпшення стану здоров'я. Біофізичні процедури дають змогу значно зменшити медикаментозне

навантаження на організм та на послаблені навколишнім забрудненням ферменти систем детоксикації. Вже сьогодні біофізичні технології оздоровлення зможуть знайти застосування у попередженні розвитку найбільш поширених хвороб цивілізації.

Зважаючи на перспективність залучення біофізичних методів впливу на організм людини та доцільність більш широкого впровадження біофізичних методів діагностики і лікування у практичну медицину для підвищення рівня здоров'я населення учасники симпозіуму вважають за необхідне:

1. Продовжити започатковану Інститутом фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України традицію регулярного проведення (через кожні 2–3 роки) міжнародних симпозіумів з проблем біофізичної медицини.

2. Просити Президію НАН України та дирекцію Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця опублікувати відібрані оргкомітетом проблемні доповіді на сторінках одного з номерів «Фізіологічного журналу».

3. Зважаючи на високий рівень дитячої захворюваності, звернути увагу відповідної Комісії ВР та МОЗ України на доцільність більш ефективного використання рекреаційного потенціалу кліматотерапії юнацтва у Карпатському регіоні та більш широкого впровадження інноваційної технології інструментальної оротерапії для підвищення рівня здоров'я дитячого населення країни.

4. Опублікувати звіт про проведення симпозіуму на сторінках періодичної медичної преси.

5. Доручити Оргкомітету симпозіуму підготувати установчі документи для реєстрації неприбуткової громадської організації «Міжнародна академія біофізичної медицини»

Заст. голови оргкомітету,
засл. діяч науки і техніки України,
д. м. н., проф. В. Березовський

Відповідальний секретар оргкомітету,
д.б.н. І. Літовка